

ØSTRE LANDSRET DOM

afsagt den 17. januar 2020

Sag BS-24342/2018-OLR
(3. afdeling)

[Indklagede]
(advokat [A])

mod

Advokatnævnet
(advokat Martin Simonsen)

Landsdommerne Ejler Bruun, Bodil Dalgaard Hammer og Mohammad Ahsan har deltaget i sagens afgørelse.

Sagens baggrund og påstande

Sagen er anlagt ved Københavns Byret den 19. april 2018. Ved byrettens kendelse af 6. juli 2018 er sagen henvist til behandling ved landsretten i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagen angår, om [indklagede] har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, dels ved som forsvarer uden sin daværende klients samtykke at udtale sig til et dagblad om en konkret straffesag, dels på grund af indholdet af udtalelserne.

Sagsøgeren, [indklagede], har påstået, at Advokatnævnets kendelse af 23. marts 2018 (sagsnr. 2017-3287) ophæves, subsidært at han pålægges en mindre sanktion.

Advokatnævnet har påstået nævnets kendelse af 23. marts 2018 stadfæstet.

Sagsfremstilling

Advokatnævnet pålagde ved kendelse af 23. marts 2018 [indklagede] en bøde på 10.000 kr. for tilsidesættelse af god advokatskik. Kendelsen er sålydende:

”Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over [indklagede], [bynavn 1].

Klagens tema:

[Klager] har klaget over, at [indklagede], der var forsvarer for [klager] i en straffesag ved byretten, har tilsidesat god advokatskik ved efter byrettens dom, der var anket, uden hendes samtykke at udtale sig til pressen på en måde, der stred imod [klager]’s interesser, og ved under sin præstation i byretten ikke i tilstrækkeligt omfang at vare- tage hendes interesser

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 15. november 2017.

Sagsfremstilling:

[Indklagede] var forsvarer for [klager] i en straffesag, hvor hun var tiltalt for falsk anklage efter straffelovens § 164, stk. 1, ved til [kommune 1] at indgive en anonym anmeldelse, hvori hun urigtigt anførte, at en navngiven bekendt blandt andet havde begået overgreb mod sine børn.

[Kommune 1] havde anmeldt sagen til politiet, og børnene var blevet taget i politiets varetægt og videoafhørt. Efterfølgende var efterforskningen af sagen blev standset, da politiet på baggrund af afhøringerne ikke fandt grund til at antage, at der var begået noget strafbart mod børnene.

Under straffesagens behandling i byretten forklarede [klager] bl.a., at det var korrekt, at hun var ”pennefører” på underretningen til kommunen, men at oplysningerne i underretningen også kom fra to veninder, som [klager] ikke ville oplyse identiteten på.

Der blev afsagt dom i sagen den 15. november 2016, og [klager] blev idømt fængsel i 3 måneder. Af dommen fremgik bl.a. følgende:

”Retten finder indledningsvist, at der intet grundlag er for at påstå, at [X] på nogen måde har været voldelig eller krænkende over for sine børn.

[...]

Tiltaltes forklaring i retten om, at hun har fået input til underretningen fra to andre personer fremstod usammenhængende, utroværdig og til tider selvomdsgende. [...] Ligeledes findes tiltaltes forklaring om, hvorfor disse to andre personer ikke vil træde frem nu utroværdig, og tiltaltes forklaring om de to andre personer tilsidesættes.

Retten finder på denne baggrund, at tiltalte har afgivet bevidst urigtige oplysninger, idet tiltalte findes ikke bare at have overdrevet hendes bekymringer, men bevidst opdigtet oplysninger og historier om [X] og hans børn.

Retten finder det derudover bevist, at tiltalte havde forsæt til, at hendes underretning til [kommune 1], skulle føre til, at [X] blev sigtet el ler undergivet strafferetlig retsforfølgelse for de forhold, hun så grundigt beskrev i sin underretning, og som hun vidste ikke var sande."

Dommen blev anket ved domsafsigelsen.

[Indklagede] blev efterfølgende kontaktet af en journalist vedrørende sagen.

I en artikel på [avis]' netavis den [...]. november 2016 kl. 20:23 omtaltes sagen under overskriften "Kvinde dømt: Anklagede uskyldig far til fem for vold og incest mod børnene".

Af artiklen fremgik bl.a. følgende:

"Kvindens forsvarer, [indklagede], siger, at kvindens beskyldninger mod faderen ifølge hendes forklaring støttes af to andre personer, og at hun derfor var været i god tro med at anmelde ham. Hun har dog ikke hidtil villet nævngive de personer.

- Men hvis de står frem inden ankesagen, så ser sagen anderledes ud, siger [indklagede].

- Der er intet i politiets efterforskning, der tyder på, at beskyldningerne mod faderen er rigtige, men derfor kan hun godt have været i god tro, da hun anmeldte ham, siger advokaten."

Der er mellem [klager] og [indklagede] enighed om, at [indklagede] ikke på forhånd havde fået [klager]'s samtykke til at udtale sig til avisen om sagen. [Klager] var efter det oplyste heller ikke på forhånd orienteret om, at [indklagede] havde udtalt sig om sagen.

Sagen blev anket til landsretten af både [klager] og anklagemyndigheden, og dommen blev den 10. maj 2017 stadfæstet. [Klager] var under ankesagen repræsenteret af advokat [B].

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

[Klager] har påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved at udtale sig om sagen, der var anket, til pressen, selvom han ikke havde fået hendes samtykke, og ved med udtalelsen ikke at varetage hendes interesser. [Klager] har desuden påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved under sin præstation i byretten ikke i tilstrækkeligt omfang at varetage hendes interesser.

[Klager] har anført, at udtalelsen til pressen støttede anklagemyndighedens arbejde med ankesagen, og at artiklen sammenholdt med [indklagede]'s præstation i byretten tydede på, at advokat [indklagede] ikke ønskede at varetage hendes interesse.

[Klager] har desuden anført, at det er et alvorligt forhold, hvis en forsvarer går til pressen uden at have drøftet det med sin klient. [Klager] ønskede på ingen måde, at sagen skulle i pressen, og hun burde have kunnet stole på, at [indklagede] ikke udtalte sig til pressen, fordi han som forsvarer skulle gøre, hvad hun ønskede og undlade at "udstille" sagen ved at udtale sig til journalister. Da artiklen blev offentliggjort, var hun uden indflydelse på, om der skulle gives en udtalelse, og hvad der skulle siges.

For så vidt angår det forhold, at sagen på tidspunktet for udtalelsen var anket, har [klager] anført, at der kan og vil blive konkluderet og tolket på alle udtalelser vedrørende en sag, der er anket, og at det ikke var i hendes interesser, at sagen skulle omtales uden for retslokalet. [Klager] har i den forbindelse særligt anført, at udtalelsen om, at sagen kun ville stille sig anderledes i landsretten, hvis de to andre kvinder stod frem, er alvorlig og skadelig for hende. [Indklagede] konkluderede herved på sagen, og udtalelsen kunne opfattes sådan, at den støttede anklagemyndigheden i, at afgørelsen kun kunne ændres, hvis de to andre kvinder stod frem.

Indklagede:

[Indklagede] har påstået frifindelse og har til støtte herfor bl.a. anført, at han ikke har udtalt sig i et omfang, der var uforeneligt med varetagelse af [klager]'s interesser. Han gengav hovedpunkterne fra sin procedure, som skete i et offentligt retsmøde, hvorfra journalisterne kunne referere.

[Indklagede] har desuden anført, at han ikke har udtalt sig om andet end, hvad der fremgår af byrettens præmisser, nemlig at det tillægges betydning, at [klager]'s veninder ikke var blevet udpeget. Sådanne bekræftelser kræver ikke klientens forudgående samtykke.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Det må efter Advokatnævnets opfattelse kræve et samtykke fra klienten, hvis en forsvarer skal udtale sig til pressen om en konkret straffesag, og hvis advokaten udtaler sig, må det kræves, at udtalelsen er af en sådan karakter, at den ikke kan være til skade for klienten.

Advokatnævnet finder herefter, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved uden samtykke fra [klager] at udtale sig til avi-

sen om sagen, herunder ved på et tidspunkt, hvor sagen endnu ikke var behandlet af landsretten, at udtale sig på en måde, der kunne forstås som en tilkendegivelse om, hvad der ville være nødvendigt for, at sagen kunne få et ændret resultat i landsretten.

Nævnet finder det ikke godtgjort, at [indklagede] ved sin repræsentation af [klager] under byretssagen ikke varetog [klager]'s interesser behørigt, hvorfor han frifindes i relation til denne del af klagen.

Advokatnævnet pålægger på den baggrund i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 10.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde til statskassen på 10.000 kr.”

Forklaring

[Indklagede] har forklaret, at han siden 1992 har været advokat. I 2001 fik han sit beneficium. Han beskæftiger sig udelukkende med straffesager og en del af dem har haft pressens interesse, hvorfor han gennem årene jævnlige har haft kontakt med pressen. Han har i den forbindelse ikke følt sig udfordret i forhold til sin tavshedspligt.

I den straffesag, som sagen angår, har han ikke handlet anderledes end han plejer i forhold til spørgsmålet om at indhente klientens samtykke. Der var tale om, at en journalist fra et dagblad kontaktede ham telefonisk, og han besvarede journalistens spørgsmål vedrørende straffesagen.

Han er bekendt med bestemmelsen i retsplejelovens § 1016 a, der er rettesnoren for, hvad man uden for retten kan tillade sig at udtale sig om til offentligheden. Han er også bekendt med bestemmelsen i retsplejelovens § 1017, som han ikke mener, at han har forbrudt sig mod med de omtvistede udtalelser.

Endelig er han bekendt med bestemmelsen i retsplejeloven § 740. Han påtager sig den selvstændige pligt, bestemmelsen lægger op til, hvilket ligger i hans DNA. Han har forstået bestemmelsen således, at den gælder ubetinget i retten, men at den også gælder uden for retten, herunder i relation til udtalelser til pressen. Bestemmelsen indebærer, at det ikke kræver samtykke fra klienten at tale med pressen, når formålet er at varetage klientens tarv.

Forsvarere kan efter hans opfattelse inddeles i tre grupper. En gruppe forsvarere, der aldrig udtaler sig til pressen, en anden gruppe, der jævnlige udtaler sig, og en tredje gruppe, der konstant udtaler sig til pressen. Sidstnævnte gruppe

kaldes også nogle gange for fortovsadvokater. Han tilhører selv mellemgruppen. Han har ikke hørt om kollegaer, der indhenter samtykke fra deres klienter, inden de udtaler sig til pressen, men han har ikke spurgt sine kollegaer herom. Han vil mene, at det nærmest er kutyme at udtale sig til pressen uden klientens samtykke.

I den omhandlede straffesag var det oprindeligt hans kollega på kontoret, advokat [B], der var beskikket som forsvarer for klienten, men da der var udfordringer i forhold til at beramme sagen, blev han beskikket. Ret hurtigt derefter holdt han et formøde med klienten om eventuel vidneførsel. På et senere tidspunkt holdt han endnu et møde om sagen med hende. Den anmeldelse, klienten havde indgivet, var meget detaljeret og gav indtryk af, at den var indgivet af en, der havde kendskab til fagsproget indenfor børne- og ungeområdet. På det andet møde var det væsentligt at få afdækket, hvad klienten selv havde bidraget med, og hvad de to veninder havde bidraget med.

Klienten tilkendegav ikke på noget tidspunkt, at hun ikke ønskede, at han udtalte sig til pressen. Der var i øvrigt ikke forventninger om pressedækning af straffesagen. Klienten gav heller ikke på noget tidspunkt udtryk for, at han ikke varetog forsvarerhvervet på en ordentlig måde.

Sagen angik oprindeligt tre spørgsmål. For det første om anmeldelsen var korrekt. For det andet om klienten var i god tro på grund af oplysningerne fra de to veninder. For det tredje, hvorfor hun ikke ville identificere veninderne.

Efter hans opfattelse stod det i retten hurtigt klart for sagens aktører, at der ikke var foregået det, der var beskrevet i anmeldelsen. Og efter afslutningen af bevisførelsen var der ikke nogen tvivl om dette spørgsmål. Det skyldtes bl.a., at der ikke var noget i politiets efterforskning der støttede anmeldelsen. Han adresserede derfor dette spørgsmål i begyndelsen af sin procedure. Der var ikke mulighed at føre sandhedsbevis for anmeldelsen. Han fokuserede derfor i sin procedure på, at klienten var i god tro på grund af oplysningerne fra de to veninder. Retslokalet emmede i øvrigt af, at klienten ikke ville udtale sig om venindernes identitet. Anklageren benævnte dem fantomvidner. Dommen blev anket i retsmødet.

Han har generelt ikke en skeptisk indgangsvinkel til journalister, der retter henvendelse til ham. Den pågældende journalist kontaktede ham telefonisk på et tidspunkt, hvor mørket var faldet på, men han ved ikke præcist tidspunktet herfor. Det kunne være på et tidspunkt mellem kl. 17 til kl. 19. De talte ikke så lang tid sammen. Han kunne ikke have forhindret, at artiklen blev udgivet. Han kunne således under samtalen høre, at journalisten skrev på sit tastatur. Han fik under samtalen indtryk af, at journalistens tilgang til artiklen var, at anmeldelsen var falsk, og at den havde haft vidtgående konsekvenser for den anmeldte

mand. Journalisten interesserede sig navnlig for spørgsmålet om god tro, hvorfor samtalen handlede om dette. Overfor journalisten gengav han blot hovedpunkterne i sin procedure, herunder betydningen af, at de to veninder blev identificeret.

Han har ikke ordret i sin procedure, som anført i den omhandlede artikel, sagt, at sagen ville se anderledes ud, hvis de to veninder stod frem. Han sagde dette til journalisten, fordi journalisten specifikt spurgte ham om det. Han sagde imidlertid ikke, at det var en nødvendig forudsætning for, at ankesagen kunne få et andet udfald, at de to veninder stod frem. Der var blot tale om en konstatering af det selvfølgelig, at ankesagen ville se anderledes ud, hvis de stod frem. Han har i samtalen med journalisten ikke udtalt sig udover det, der var temaet under proceduren. I sin procedure berørte han spørgsmålet om god tro og veninderne i et sådant omfang, at en journalist af egen drift kunne have nået frem til den konklusion, at det ville se anderledes ud, hvis de to veninder stod frem.

Klienten henvendte sig til ham to gange efter, at byretssagen var anket. Den første henvendelse angik spørgsmålet, om hun kunne få udleveret sin computer fra politiet. Den anden henvendelse angik berømmelsen i landsretten. Herefter overgik sagen til advokat [B]. Klienten kommenterede ikke på noget tidspunkt den omhandlede artikel over for ham. Advokat [B] nævnte heller ikke for ham, at klienten overfor hende havde udtalt sig om artiklen. Han hørte først om klientens holdning til artiklen, da han fra Advokatnævnet modtog klientens klage.

Han er opmærksom på, at han befinder sig i farefuldt farvand, når han udtaler sig til pressen. Han er også opmærksom på retsplejelovens § 1016 a. Han har som sagt alene gengivet dele af sin procedure til journalisten. Hvis en forsvarer udtaler sig ud over sin procedure, kræver det klientens samtykke. Derimod kræver det ikke klientens samtykke, hvis forsvareren alene gengiver proceduren.

Der var ikke noget, der forhindrede ham i at tage kontakt til klienten og derefter vende tilbage til journalisten. Artikler på internettet bliver løbende opdateret, medmindre de bliver uinteressante.

Han lagde ikke mærke til, om den pågældende journalist var til stede i retslokalet.

Anbringender

[Indklagede] har til støtte for sine påstande i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf fremgår bl.a.:

”Til støtte for de nedlagte påstande gøres gældende, at advokat [indklagede] har handlet i overensstemmelse med god advokatskik, og dermed ikke har overtrådt retsplejelovens § 126, stk. 1.

Til støtte herfor gøres gældende, at [indklagede] ikke har udtalt sig på en måde, der kan være til skade for klienten.

Det gøres gældende, at der ikke kan opstilles en absolut norm om, at en forsvarer i forbindelse med enhver udtalelse til pressen om en konkret straffesag skal have et forudgående samtykke fra klienten.

Det er et helt grundlæggende princip for udøvelse af advokatvirksomhed, at advokaten skal varetage klientens interesser. Ingen kan derfor være uenige i anden del af nævnets præmis om skadegørende udtalelser. [Indklagede] kan tiltræde den generelle præmis, men bestrider i den konkrete sag at have udtalt sig på en måde, der kan være til skade for [klager].

[Indklagede] har alene kommenteret, hvad han allerede havde fremført under sit mundtlige indlæg i [byretten] under hovedforhandlingen eller hvad der i øvrigt fremkom under et offentligt retsmøde. Der var ikke afsagt kendelser, der begrænsede den offentlige omtale. Pressen har under overholdelse af de presseetiske regler som følge heraf fri adgang til at referere fra retsmødet.

Det kan ikke tiltrædes, at de 3 citerede afsnit fra artiklen er en tilkendegivelse om, hvad der ville være nødvendigt for, at sagen kunne få et ændret resultat i landsretten.

De tre afsnit i artiklen fra [avis] skal både vurderes hver for sig og samlet og skal læses som en del af hele artiklen.

Første afsnit er en faktuel beskrivelse af, hvad der direkte fremgår af dommen. Det er en gengivelse af hovedargumenter fra [indklagede]’s procedure. Det omhandler det centrale spørgsmål, om [klager] havde det fornødne forsæt til domfældelse.

Andet afsnit udspringer af en naturlig dialog baseret på byrettens præmisser for domfældelse. Byretten angiver, at forklaringen om de to andre personer ikke er troværdig. Udsagnet er hverken mere eller mindre end, at sagen ser anderledes ud, hvis de to personer står frem og bekræfter [klager]’s udsagn. Det vil eliminere den præmis i domfældelsen, der går ud på, at [klager]’s forklaring herom ikke er troværdig. Det skal ses i sammenhæng med, at det i artiklen er omtalt, at [klager] ikke ville navngive veninderne i retten. Dette er understøttet af gentagne udsagn herom under forklaringen afgivet i retsmødet.

Tredje afsnit vedrører også spørgsmålet om forsæt. Udsagnet skal ses som den journalistiske bearbejdelse af de oplysninger, der fremgår ovenfor i artiklen. Her er bl.a. oplyst, at de fem børn var videoafhørt uden, at de kunne bekræfte oplysninger om, at faderen var voldelig eller begik seksuelle over-

greb. Videre er gengivet, hvordan politiets efterforskning førte til tiltalen mod [indklagede]'s klient.

Det gentages i to af de tre afsnit, at [klager] har været i god tro, og dermed ikke har haft det fornødne forsæt. At udtale det selvfølgelig, at såfremt vidner bekræfter forklaringen i landsretten, vil sagen se anderledes ud, er ikke et udsagn om, at anken er håbløs uden sådanne vidner.

Det må lægges til grund, at de 3 citerede afsnit med udtalelser fra [indklagede] er med til at give artiklen et væsentligt mere nuanceret billede, da artiklen uden disse udtalelser fremstår som om, der intet relevant forsvar er for [klager]. [Indklagede] har ingen mulighed for at forhindre omtale af sagen. Artiklen skal i vurderingen af det skadegørende vurderes samlet.

For så vidt angår spørgsmålet om samtykke, kan det lægges til grund, at [indklagede] ikke har søgt og allerede af den grund heller ikke har fået samtykke fra [klager] til at udtale sig. [Indklagede] er fuldt ud bekendt med advokaters tavshedspligt og har igennem sin mangeårige karriere som forsvarsadvokat håndteret tavshedspligten og relationen til journalister efter samme retningslinjer som anvendt i denne sag. Det har aldrig tidligere givet anledning til utilfredshed fra klienter.

Det gøres gældende, at der ikke inden for rammerne af retsplejelovens § 126, stk. 1, kan opstilles en regel om, at en forsvarer for at udtale sig i en konkret straffesag altid skal have klientens samtykke.

For det første vil en sådan rigoristisk og undtagelsesfri regel ramme en praksis, der har været gældende i mange år, uden at det har givet anledning til sager ved nævnet, hvori indgår bl.a. at forsvareren som en del af sit hverv som forsvarer

- skærmer klienter over for pressen ved at undgå, at klienten konfronteres direkte med journalister
- sikrer en mere korrekt gengivelse af faktum og jus
- kan fremhæve momenter der understøtter, at omtalen af sagen i højere grad vinkles til klientens fordel.

For det andet fratages advokaten en mulighed for at anvende sit faglige skøn, om hvad der i den konkrete situation er bedst for klienten. Med i den betragtning bør indgå

- at interviews med advokaten ofte er under stort tidspres for journalisten, der ikke vil afvente at advokaten indhenter et samtykke
- at advokaten berettiget kan gå ud fra, at de presseetiske regler overholdes, og at udtalelser til pressen fra forsvareren vil blive udlagt til støtte for klienten
- at udtalelser som "ingen kommentarer" eller "det må afvente samtykke fra min klient" ofte af pressen ikke udlægges neutralt, men farves i retning af, at "så er der nok noget om snakken".

For det tredje er det i teorien nemmere at forestille sig indhentelse af et samtykke, end det i praksis er muligt.

I den konkrete sag bliver [indklagede] kontaktet af journalist [Y] på et tidspunkt, hvor [indklagede] forstår det sådan, at artiklen er en realitet. Den bliver umiddelbart efter lagt på nettet. I lyset af det netop anførte er udtalelserne om den konkrete sag uden samtykke ikke i strid med god advokatskik.

Samlet gøres derfor gældende, at det ikke i sig selv er i strid med god advokatskik at udtale sig til pressen uden klientens samtykke, og at [indklagede] i den konkrete sag ikke har udtalt sig på en sådan måde, at det er egnet til at skade klienten. Derfor skal han frifindes og Advokatnævnets kendelse ophæves.

Der henvises til den retlige ramme beskrevet indledningsvis.

Subsidiært gøres gældende, at sanktionen ikke bør gå udover en irrettesættelse, og såfremt retten måtte finde, at der skal pålægges en bøde, bør den være mindre end kr. 10.000. Det bør i den forbindelse indgå, at denne kendelse er en nyskabelse fra Advokatnævnet.”

Advokatnævnet har til støtte for sin påstand i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf fremgår bl.a.:

”Til støtte for stadfæstelsespåstanden gør Advokatnævnet overordnet gældende, at [indklagede] med sine udtalelser i sagen vedrørende sin klient [klager] til pressen, der blev bragt i [avis]’ netavis [...]. november 2016, har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, dels fordi han ikke havde samtykke fra sin klient til at udtale sig til pressen, og dels fordi hans udtalelser under alle omstændigheder var ugunstige for hans klient.

Endvidere gør Advokatnævnet overordnet gældende, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Advokatnævnets fastsættelse af sanktionen til en bøde på 10.000 kr., jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1, der er passende.

Om adfærd

[Indklagede] fremkom med sine udtalelser til pressen i sin egenskab af advokat og forsvarer for [klager], og han var dermed omfattet af det lovbestemte krav om god advokatskik.

Advokatnævnet gør gældende, at det kræver et samtykke fra klienten, hvis en forsvarer skal udtale sig til pressen om en konkret straffesag.

Advokaters offentlige ytringer skal holde sig inden for de grænser, der sættes af tavshedspligten, der er særdeles fundamental i advokathvervet. Tavshedspligten vil som udgangspunkt forbyde advokaten at udtale sig offent-

ligt om verserende sager. Også udtalelser om forhold, der har fundet sted i åbne retsmøder, er omfattet af advokatens tavshedspligt.

Straffesager angår meget alvorlige retlige sanktioner, hvor klientens tilværelse kan ændres voldsomt. Der gælder derfor særdeles høje krav til den proces, der kan føre til en strafferetlig sanktion – og det reflekteres i forsvarerens mandat i straffesagen. Forsvareren har således ikke et egentligt mandat til at disponere på den tiltaltes vegne – forsvareren har ikke i kraft af sin position som partsrepræsentant kompetence til at disponere på tiltaltes vegne under processen med bindende virkning for tiltalte. Også dette viser, at der gælder et krav om samtykke fra klienten, hvis en forsvarer skal udtale sig til pressen om en konkret straffesag.

Såfremt der ikke skal gælde et krav om samtykke fra klienten, risikerer man, at forsvareren udtaler sig til pressen i strid med, hvad klienten selv ønsker. [Klager]'s klage til Advokatnævnet over [indklagede] viser meget godt det meningsløse i, at forsvareren udtaler sig til medierne, uden forinden at have sikret sig, at klienten er indforstået med det.

Derfor må klientens samtykke indhentes, før forsvareren udtaler sig til medierne.

[Indklagede] argumenterer imod et krav om samtykke bl.a. med, at forsvareren ved presseudtalelser kan skærme klienten mod pressen, sikre en mere korrekt gengivelse af faktum og jus, og fremhæve momenter der vinkler sagen til klientens fordel. Og videre, at et krav om samtykke fratager forsvareren muligheden for at anvende sit faglige skøn. Intet af det anførte taler imod et krav om samtykke. Når det er forsvarerens skøn, at en udtalelse er relevant, kan forsvareren udtale sig i medierne – så snart samtykket er indhentet. I de tilfælde, hvor det af praktiske grunde ikke er muligt at indhente et samtykke, må forsvareren afstå fra at udtale sig. Det kan i øvrigt ikke komme klienten til skade i den retslige sammenhæng, som skal være forsvarerens absolutte fokusområde.

Allerede fordi [indklagede] ubestridt ikke havde klientens samtykke til at udtale sig til pressen, har han handlet i strid med sine advokatpligter.

Advokatnævnet gør endvidere gældende, at når advokaten udtaler sig, må udtalelsen efter sin karakter, indhold og omstændighederne i øvrigt ikke være til skade eller ugunstig for klienten. Advokaten skal udføre et effektivt forsvar, og skal hele tiden været styret af klientens interesser. Heraf følger, at udtalelsen skal være til fordel for klienten eller hensigtsmæssig set fra klientens side. Når klientens samtykke er indhentet, er det således op til forsvareren at vurdere hensigtsmæssigheden af en udtalelse. En udtalelse, der er til skade eller ugunstig for klienten, skal sanktioneres disciplinært.

Forsvareren skal således under alle omstændigheder være meget varsom med offentlige udtalelser i straffesager. Forsvareren skal afstå fra at udtale sig om skyldspørgsmålet uden for retten, så længe sagen er verserende.

[Indklagede]'s udtalelser fremkom, mens straffesagen mod hans klient verserede. Byrettens fældende dom var anket af hans klient til frifindelse. Forude ventede således landsrettens vurdering af skyldspørgsmålet.

[Indklagede]'s udtalelser angik beviserne i sagen, idet han fokuserede på, at klienten ikke ville navngive de to andre personer, at sagen ville se anderledes ud, hvis de stod frem, samt at intet i politiets efterforskning tydede på, at klientens beskyldninger mod faderen var rigtige.

Advokatnævnet gør gældende, at [indklagede] herved udtalte sig på et tidspunkt, hvor sagen endnu ikke var behandlet af landsretten, på en måde, der kunne forstås som en tilkendegivelse om, hvad der ville være nødvendigt for, at sagen kunne få et ændret resultat i landsretten.

[Indklagede]'s synspunkt om, at udtalelserne ikke angik andet, end hvad han havde procederet på i et offentligt retsmøde, og at de angik klientens subjektive forhold, er uholdbart. Det er rigtigt, at [indklagede]'s kommentarer involverer de subjektive forhold, men de angår også beviserne. Og han har næppe til støtte for, at der ikke var ført det til domfældelse nødvendige bevis, gjort gældende i retten, at sagen ville stå bevismæssigt anderledes, hvis de to hævdede vidner var trådt frem, sådan som han udtalte til pressen. Hans opgave var tværtimod at argumentere imod, at retten tillagde det betydning, at de to hævdede vidner ikke var trådt frem.

Det er tydeligt, at oplysningerne på dette punkt ikke havde en refererende karakter. I sammenhæng med udtalelsen om, at intet i politiets efterforskning tydede på, at klientens beskyldninger var rigtige, kan hans udtalelser til offentligheden meget nemt læses som en konklusion om, hvad det ville kræve, for at få resultatet ændret i landsretten.

Byretten havde forkastet [klager]'s forklaring om de to andre personer. I dommen har retten begrundet det med, at hendes *"forklaring i retten om, at hun havde fået input til underretningen fra to andre personer fremstod usammenhængende, utroværdig og til tider selvmodsigende"* (...). Byretten har således været af den opfattelse, at [klager] stod bag underretningen alene. Hvis hendes forklaring om de to andre således var usand, hvilket [indklagede] må have taget højde for og ellers burde have taget højde for, har hans udtalelser jo været ugunstige for hende.

Advokatnævnet gør således gældende, at [indklagede] – uanset spørgsmålet om samtykke – har handlet i strid med advokatpligterne, idet der under alle omstændigheder er tale om ugunstige udtalelser.

Om sanktion

Advokatnævnet har sanktioneret [indklagede] med en bøde til statskassen på 10.000 kr.

Advokatnævnet gør gældende, at valget af sanktion og udmåling af bøde, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1, er passende. Udmålingen er sket i overens-

stemmelse med retningslinjerne og praksis, herunder domstolspraksis, for bødeudmåling.

I Advokatnævnets sanktionssystem opereres med en normalbøde på 10.000 kr. for et førstegangstilfælde uden formildende eller skærpende omstændigheder. Bøden for en grov overtrædelse er som udgangspunkt 20.000 kr. Derudover anvendes princippet i straffelovens § 89, og der gælder ved bødeudmålingen et princip om absolut kumulation. Tidligere afgørelser tillægges gentagelsesvirkning, og udgangspunktet er bødefordobling ved de første gentagelsestilfælde.

Sanktionssystemet er tiltrådt ved fast retspraksis (jf. bl.a. U 2018.1160 H). Der skal efter retspraksis foreligge særlige omstændigheder, for at domstolene vælger at ændre ved Advokatnævnets afgørelse om sanktionens fastsættelse.

Advokatnævnet gør gældende, at overtrædelsen med rette er bedømt som et førstegangstilfælde uden formildende omstændigheder.

Der er ikke tale om et principielt adfærdsspørgsmål, der hidtil har været uafklaret i gældende ret med den konsekvens, at sanktionsbortfald kan overvejes. At der ikke foreligger praksis – vedrørende spørgsmålet om samtykkekrav – er ikke det samme som, at adfærdskravene har været uafklarede. Ansvarsbedømmelsen beror på meget fundamentale forsvarerpligter, og efter karakteren af tilsidesættelsen heraf, er det uden videre ensbetydende med, at god advokatskik er overtrådt. Det må også inddrages i vurderingen, at sanktionsbortfald som det klare udgangspunkt er i konflikt med formålet med at overlade adfærdsreguleringen til en generalklausul, der skal udfyldes i praksis. Anvendelsesområdet for sanktionsbortfald i tilfælde af overtrædelse af god advokatskik skal derfor være særdeles snævert. Et godt eksempel på en problemstilling, der falder indenfor det snævre anvendelsesområde, er adfærdsspørgsmålet i U 1998.1105 H.

Hertil kommer, at sanktionen til [indklagede] under alle omstændigheder skal fastholdes allerede som følge af, at hans presseudtalelse var ugunstig for hans klient. Dette i sig selv udgør en klar overtrædelse af god advokatskik, der skal sanktioneres på sædvanlig vis.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Om domstolsprøvelsen af Advokatnævnets kendelser

Højesteret har i dom af 12. december 2017 (UfR 2018.1160) anført bl.a., at det følger af den prøvelsesordning, der gælder vedrørende Advokatnævnets kendelser, at domstolene har adgang til at foretage en udtømmende prøvelse af Advokatnævnets vurdering af ”god advokatskik”, herunder om en eventuel tilsidesættelse af god advokatskik må anses for grov. Prøvelsesordningen indebærer imidlertid efter Højesterets opfattelse ikke, at domstolene nødvendigvis skal tilsidesætte Advokatnævnets afgørelse, fordi der kan rejses en vis tvivl om næv-

nets vurdering. Domstolene må således særskilt vurdere, om der er fornødent grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.

Endvidere har Højesteret i den nævnte dom anført bl.a., at det ligger i prøvelsesordningen, at domstolene udtømmende kan prøve Advokatnævnets fastsættelse af sanktionen i den konkrete sag, og at domstolene ved vurderingen af nævnets sanktionsfastsættelse må vurdere, om der i den konkrete sag er fornødent grundlag for at ændre denne.

Om der gælder et krav om forudgående samtykke fra klienten, før en advokat udtaler sig til pressen

Sagen drejer sig i første række om, hvorvidt [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved som forsvarer uden sin daværende klients samtykke at udtale sig til et dagblad om en konkret straffesag på et tidspunkt, hvor klienten var dømt af byretten, og hvor sagen var anket til landsretten.

Når henses til navnlig det forhold, at en beskikket forsvarer under hele straffesagens forløb – såvel inden for som uden for retten – repræsenterer klienten og i den forbindelse er forpligtet til udelukkende at varetage dennes tarv og interesser, finder landsretten, at en forsvarer som udgangspunkt skal indhente klientens samtykke, inden forsvareren udtaler sig til pressen om sagen. Det gælder uanset, om forsvareren med sine udtalelser blot helt eller delvist gentager sin procedure, der har fundet sted i et åbent retsmøde.

Landsretten finder dog, at en forsvarer uden forudgående samtykke fra klienten kan udtale sig til pressen i generelle vendinger om sagens fremdrift og lignende spørgsmål, samt når det efter en konkret vurdering findes påtrængende nødvendigt med henblik på at sikre en varetagelse af klientens interesser.

Landsretten finder, at [indklagede]'s udtalelser om straffesagen ikke havde karakter af generelle vendinger om sagens fremdrift og lignende spørgsmål, ligesom det ikke var påtrængende nødvendigt, at han udtalte sig om sagen uden klientens forudgående samtykke. Som følge heraf finder landsretten ikke grundlag for at tilsidesætte Advokatnævnets vurdering, hvorefter [indklagede] har handlet i strid med god advokatskik, jf. retspleje-lovens § 126, stk. 1, ved at udtale sig som sket uden klientens forudgående samtykke.

Henset til, at der er tale om et principielt og hidtil uafklaret spørgsmål – der i øvrigt ikke er udtrykkeligt reguleret i de advokatetiske regler – finder landsretten, at der ikke er grundlag for at pålægge [indklagede] en sanktion for den anførte tilsidesættelse af god advokatskik.

Om udtalelserne varetog klientens interesser

Sagen angår i anden række, om indholdet af [indklagede]'s udtalelser indebærer en tilsidesættelse af god advokatskik. Som anført fremsatte han udtalelserne til et dagblad på et tidspunkt, hvor byrettens fældende dom var anket af klienten til frifindelse.

Efter en samlet vurdering af udtalelsernes indhold sammenholdt med tidspunktet for fremsættelsen af dem finder landsretten, at udtalelserne ikke ubetinget varetog hans klients interesser, hvorfor landsretten ikke finder grundlag for at tilsidesætte Advokatnævnets vurdering af, at [indklagede] med udtalelserne har handlet i strid med god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Uanset Advokatnævnets praksis vedrørende sanktionsfastsættelse, hvorefter normalbøden for et førstegangstilfælde som udgangspunkt er 10.000 kr., finder landsretten fornødent grundlag for at ændre Advokatnævnets afgørelse, således at [indklagede] alene bør tildeles en irettesættelse for den anførte tilsidesættelse af god advokatskik, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 1. Landsretten har herved også lagt vægt på, at landsretten – i modsætning til Advokatnævnet – ikke har fundet grundlag for at pålægge [indklagede] en sanktion for tilsidesættelsen af god advokatskik i forhold til spørgsmålet om forudgående samtykke.

Konklusion og sagsomkostninger

Advokatnævnets kendelse af 23. marts 2018 stadfæstes, dog således at [indklagede] alene tildeles en irettesættelse.

Efter sagens karakter og udfald ophæves sagens omkostninger for landsretten.

THI KENDES FOR RET:

Advokatnævnets kendelse af 23. marts 2018 stadfæstes, dog således at [indklagede] alene tildeles en irettesættelse.

Sagsomkostningerne for landsretten ophæves.